

ne bi bila rešena (in še posebej, če se spomnimo, da bomo kmalu praznovali stoletnico slovenskega gledališkega snovanja, ravno ob tem praznovanju pa bi se lahko zgodilo to, da bi bila njegova največja atrakcija smrt gledališča, ki je na svojem območju tako zelo krepilo kulturno zavest). Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti, da bi si moralo tudi mariborsko gledališče vendar končno ustvariti svoj redni umetniški program, izoblikovati svoja ustvarjalna izhodišča in začeti striktno izvajati svoj natanko začrtani umetniškoizpovedni koncept (to je v svojem pismu jasno povedal tudi poslanec Vlado Golob). Le tako bi lahko končno dočakali pravo renesanso v umetniškem delu mariborskega teatra, ki jo že vsi precéj časa pričakujemo. Kajti samo in edinole s poštenim, zavzetim ustvarjanjem lahko mariborsko gledališče utrdi svojo kakovost.

Res pa je seveda, da v takem položaju tega ni zmožen noben teater na svetu. Šele tedaj, ko se bo nehalo neodgovorno uravnavanje kulturne politike v Mariboru, ko bosta dokončno, enkrat za vselej izginili kulturna neprebujenost in provincialno gledanje na gledališče in umetnost sploh, ki vlada v Mariboru, šele tedaj bo začel mariborski teater dostojno izpolnjevati svoje naloge do družbe. A za to je prejkone potreben dolg proces. Trenutno situacijo bo že mogoče rešiti s takimi in takimi ukrepi, a to je le metanje peska v oči. Rešitev je ena sama: odpraviti miselnost določenega sloja mariborskih prebivavcev, da je kultura dandanes popolnoma odveč. In če je bil namenjen apel uprave Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru predvsem zoper neodgovornost in neprebujenost, ki je v trenutni mentalitetni situaciji v Mariboru tako zelo vidna, je jasno, da je bil ta apel popolnoma upravičen in ga z velikim veseljem podpisujemo vsi, ki vsaj kolikor toliko vemo, kaj pomeni kultura pri oblikovanju človekove zavesti.

Borut Trekman

ANTIKRONIKA. Pred Dnevom republike (nadaljevanje): »Pri zadnji točki sporeda so bili najbolj mirni izvajalci, zagrebški kitarski ansambel The Mladis, ki je nastopal pod tem imenom dalj časa v Zahodni Nemčiji. Fantje in dekleta v dvorani so tedaj dobesedno podivjali. Vdrli so iz vrst pred oder in tam plesali ter onemogli popadali po tleh, potem ko so si prej slekli suknjiče in puloverje in jih pometali na tla, srajce pa odpeli do pasu... tako pa so The Mladis zaslužili pred dnevi v Beogradu za nastop pol milijona dinarjev... če mladi hočejo poslušati tako glasbo, zakaj pa je ne bi smeli...« (Iz poročila v Nedeljskem dnevniku) — Za primerjavo samo podatek, da je Prešernova nagrada lansko leto znašala 800.000 dinarjev! Sicer pa: Če mladi hočejo svet spremeniti v norišnico, zakaj pa ga ne bi smeli.

Zgovorna statistika: »Najvišje osebne dohodke so imeli minuli mesec Slovenci, zaposleni v *političnih* organizacijah (nad 100.000 dinarjev) in zbornicah ter v promogovnikih, najnižje pa delavci v tobačni industriji (55.000 dinarjev), uslužbenci v društvih (54.000 dinarjev), socialnem varstvu in *kulturi*... (Ljubljanski dnevnik) — Če gornji statistični podatki v nasprotju z mnogimi drugimi vendarle drže, potem se *kulturni politiki* še ne obetajo dobri časi.

Dokaz v isti številki: »Mladino berem že precej časa in Vesno Marinčič tudi. Širokim množicam je razumljiva. Njeno pisanje je enostavno, duhovito, skratka mislim, da je namen naše Mladine, da imamo mi, mladina, kaj brati.

Menda se ja sme tudi v obdobju gradnje socializma in kritičnega duha (kadržnega je tov. Vodopivec, in še kdo, kar poln) napisati: to in to je zanič, to in to je pa dobro, namesto veleletečega in pametnjakarskega premetavanja visokoletečih in tuje zvenečih izrazov...« (Iz naročnikovega pisma Mladini) »Kaj naj reče o filmu? Da je ameriška parada zelo znanih igralcev (od katerih pa se je Burt Lancaster samo skrivnostno teatrsko držal, Marlene Dietrich pa samo trudila biti lepa!). Da v zagovorniku in tožilcu nisem »občudovala« zagovornika in tožilca, ampak Widmarka, Schella in scenarista? In da je bilo nenehno ponavljanje, češ, mi nismo o tem ničesar vedeli, primitivno poceni? Da je bil »priljubljeni« tožilčev dokumentarni film le ob pravem času vmontiran šok za republiko v dvorani kinematografa? Te dokumente so nam že tolikokrat pokazali... da se zgodovina ne bi ponovila, mi pa ob poročilih ob 8. uri na televiziji gledamo posnetke iz Sajgona, Vietnama. To bi rekla. Pa še to: da taka sojenja ne gre igrati. Tudi z najboljšimi igralci na svetu ne.« (Iz ocene Vesne Marinčič filma Sojenje v Nürnbergu v isti številki Mladine) — To bi rekel: Bralec pisma ima prav, ko sodi o pisanju V. Marinčič, da je preprosto; duhovito pa nikakor ni, tudi ni visokoleteče. Pa še to: navsezadnje bi bilo vse v redu, če bi kavarniško kramljanje in duhovičenje poimenovali s pravim imenom, žal pa ga bralci Mladine sprejemajo kot odločilno kritično sodbo (kot pravi dopisnik: to je zanič, to je dobro). Zaskrbljujoč pa je lahko dopisnikov prezir do kritičnega duha ter do vsega visokoletečega, še bolj pa utemeljen sum, da se uredništvo Mladine s takšno povprečnostjo in lenobnostjo solidarizira.

Grupaštvo in dr.: »Medjutim, ipak mi nedostaje prava, živa, dobra tekuča kritika, dakle kritika koja bi komunicirala izmedju knjige, publike i pisca. Sve u svemu kod nas je ona previše hroničarska, recenzentska, piše o svim knjigama bez razlike jednako dobro i sa jednako estetski pogrešnih stavova. Ukoliko joj se naravno ne pridružuju i druge prljavštine: privatnost, grupaštvo, politika, strah itd... Naravno, izmedju srednje i mladje generacije ima nekoliko izvrsnih literarnih kritičara i analizatora koji obradjuju autore i knjigu kao fenomen (V. Klabus, J. Kos, D. Pirjevec, D. Šega)...« (Iz razgovora z Lojzetom Kovačičem v Književnih novinah) — L. Kovačič spet (po D. Zajcu) očita vsem, ki niso v njegovi grupi, grupaštvo in druge umazanije; očitek o grupaštvu je torej postal moderno bojno geslo, čeprav so še pred kratkim prav tisti, ki zdaj očitajo, zahtevali formalno ustanovitev grup in vodili klikarsko kulturno politiko. Da volk dlako menja, čudi pa ne, dokazuje tudi Kovačičev izbor pomembnih slovenskih kritikov, ki se po njegovem niso kompromitirali s privatnostjo, grupaštvom, politikom in strahom.

Intelektualne perspektive: »Superbrucovanje bodočih arhitektov... V hotelu Bellevue česa podobnega ne pomnijo... Pretepi in razbijanje so povzročili okrog 200.000 dinarjev škode... (Iz poročila v Ljubljanskem dnevniku) — Zastavljajo se tri vprašanja: kakšna je intelektualna in moralna fiziognomija bodočih arhitektov, koliko škode bo treba povrniti iz štipendij in ali ni Ljubljanski dnevnik v bistvu skrajno resno in žalostno vest objavil zgolj iz želje po senzaciji ter se tako spustil na intelektualno in moralno raven škandaloznega brucovanja?

Umetniške perspektive: Na izrednem občnem zboru Društva likovnih umetnikov Slovenije so ugotovili, da morajo likovni umetniki od prodanih umetniških del odvajati 47 % raznih družbenih dajatev (med njimi je tudi 20 %

prometni davek kot za vsak potrošniški predmet). — Nekoč je veljalo geslo »umetnost ljudstvu«, zdaj pa se zdi, da velja novo: »umetnost davkariji«.

Nogometne perspektive: Tednik Arena poroča, da so najboljši nogometaši kluba Vojvodina v zadnjih dveh mesecih zaslužili po 1.300.000 dinarjev. — Vsak gol velja toliko kot dobra pesniška zbirka; zavidanja vredno vrednotenje duhovnega dela.

Skribomanija: »Nivo bivanja pa je, če natanko premislimo, tudi edini nivo, ki lahko odpre pot do notranjega, torej vsebinskega bistva vsake poezije ... Bivati, »kratko in malo bivati v globljem smislu te besede« z neko poezijo ... Pola bivanja nimata več nobene možnosti aktivnega učinkovanja drug na drugega ... To je vsebina njegovega bivanja ... (Iz katerega koli spisa Andreja Inkreta) — V Slovenski kulturi je marsikaj dolgočasnega, vendar Inkretovo apostolstvo bivanja in bivanjskosti postaja že mučno in utrudljivo. Vsebina Inkretovega bivanja se zanesljivo spreminja v skribomanijo.

Na robu pameti: »Delavskemu svetu delovnega kolektiva Železarne TIZ, Slovenija, Jugoslavija. Dragi kolegi, sporočamo vam, da smo zelo navdušeni nad vašo vzgojno dejavnostjo glede visoko kvalificiranega strokovnega kadra naše skupne stroke. V podjetju Krupp v Essenu namreč že dva meseca delata dva inženirja, vaša rojaka in državljana, ki sta študirala na ljubljanski univerzi, in povedati vam moramo, da smo z njunim delom nadvse zadovoljni. Zlasti pa smo vam hvaležni, ker ste oba prej omenjena inženirja šest let štipendirali in ste tako nesebično darovali svoja sredstva za našo korist. Ker se doslej še ni dogajalo, da bi neka socialistična dežela štipendirala strokovnjake za potrebe kapitalističnih dežel — in ste torej vi prvi, ki ste prekršili to pravilo — se vam spričo tega najlepše zahvaljujemo. Z željo, da bi bili še nadalje tako zavzeti za naše koristi, vas pozdravljamo in hkrati želimo še več takšnih in podobnih strokovnjakov! Krupp Friedr. Kraftwagen, Fabriken Essen. (Iz komentarja v Delavski enotnosti) — Na robu pameti — in kam sedaj?

Brez komentarja: Dopis upravi Sodobnosti: »Ljudska knjižnica, Trbovlje. Zaradi finančnih težav odpovemo naročnino Sodobnosti za leto 1966. Za knjižnico — podpis.«

Antikronist

UŽALJENI HARLEKIN

Sleci že svoj Harlekinov plašč, pri tujcih sposojen,
ves je prozoren, pod njim pa vse prazno, votlo in pusto!

BE